

Dreymurin

...og so út aftur í marglætissamfelagið

Sat aftur í hesari kroysuni, sum eg so ofta hevði sitið áður.

Utan fyri var stormur og kavarok, men inni í kroysuni var fjálgt og her andaði av friði og gleði. Innandura valdaði kærleiki og vinarlag. Tann sanni og rætti jólafríðurin lá og hvíldi yvir hesari vesælu kroysu, ið ongin gav stórvegis ans. Borgimær runt um finga hana at síggja so líta og skirvisliga út. Tað varð sagt, at eingin, sum hevði virðing fyri sær sjálvum, kundi geva hesari vesælu kroysuni ans.

Jú so sanniliga var her altíð sera hugnaligt at sita, her valdaði friður, og tað var eins og higir innar náddi ikki ófriðurin, og ei heldur íspeigilsgaldringarnir.

Nú sat Súsanna einsamøll við eldstaðin, elligomul, men tó andsfrísk, og ein sætur friður lá yvir enni hennara.

Hon tosaði um gamlar dagar, tá ið hon og bróður hennara Jákup saman við foreldrum teirra búleikaðust í hesari smáttuni. Greiddi mæð frá teim fáu jólagávu, ið tey høvdu fingið, og sum tey høvdu sett á skrínið í kaminum.

Jólaaftanskvöld fóru tey til songar og brátt lógu tey í fasta svøvn og yvir enni teirra lýsti friðurin.

Meðan ketilin snurraði so hugnaliga á eldstaðnum greiddi Súsanna mæð frá einum vøkrum dreymi, ið hon hevði havt fyri mongum árum síðan, og sum hon ikki hevði grett um áður fyri nøkrum...

Her vil eg, so gott eg nú kann minnst, endurgeva dreymin.

Súsanna droymdi, at abbi hennara, ið fyri mongum Harrans árum síðan var farin heim í teir ævigu bústaðirnar, var komin til hennara í dreymi. Abbin greiddi Súsonnu frá einum samfelag, ið hann, sum ungur, hevði vitjað og sum hann fegin vildi greiða henni frá.

Abbin greiddi so livandi frá:

»Deyðamóður og útlúgvaður kom til hetta fyri mær fremmanda land. Her var so avbera vakurt. Reinleikin skein innar í hvørt skýmaskot.

Fólkini vóru so vinarlig, glað og nøgd, og ein kendi seg sum heima alt fyri eitt.

Kom á tal við ein gamlan mann, ið stóð í miðjum urtagarði og lúkaði ókrút burtur. Tað sást á honum, at hann livdi seg innar í hendan fagra blómuheim. Hetta gav honum nakað, ið jagstrað menniskju ikki kenna. Hesin friðurin, ið lýsti av enni hansara.

Vit heilsaðust og hann beyð mær innar. Hann byrjaði alt fyri eitt at greiða mær við livandi og inniligum orðum frá hesum samfelag, ið eg var komin til.

Hetta er ikki nakað samfelag í vanligari tyðing. Sum tú óivað allareíða hevur lagt til merkis, eru menniskjuni her sera ymisk bæði í útsjón og atburði. Fyri tær at hoyra, tosa tey ymisk tungumál. Men hetta hugsa vit als ikki um til dagligt. Vit hugsa annarleiðis.

Vit skilja hvønn annan. Hetta er júst tað gátuføra við hesum samfelagnum, og hetta er júst grundstøðið undir hesum samfelag. Ein samfelagsskipan, ið als ikki kann sammetast við tykkara sokallaðu humanistisku og mentunarlugu skipan. Tykkara skipan er bygd á ta materialistisku. Tykkara mentan er sjálvsøkin og kemur ongantíð at gagna heildini. Okkara skipan hevði als ikki hóskað til tykkara materialistiska heim.

Í tykkara samfelag ræður ein evnismentan. Her hjá okkum verður tann andaliga, vísdómsins mentanin sett í hásetið.

Hjá tykkum verður mentanin antin nýt sum heiðursmentan – mannádyrkan – meðan her hjá okkum er mentanin við í øllum virki okkara, er ein livandi, gróðrar-mikil og lívgvandi eind, ein sera virkin, og

menniskjuni liva í henni. Tann andaliga mentanin er ein nátturligur partur í gerandisdegnum. Mentanin verður ikki eins og hjá tykkum at stytta sær stundir ella ein gulltrúmentan, men her verður mentanin nýt í tí andaliga virkna lívinum.

Her eru vit øll ténarar. Eingir valdsharar hvørki í manna- ei heldur í einglalíki fáa heimstað her.

Børnini og ungdomurin verða sett í heiðursplássi.

Sannur javnrættur ræður og øll verða vird eins.

Eitt lógið samfelag, hugsaði abbi, og hann kundi ikki rættuliga skilja, at hetta kundi vera til, men hesin gamli maðurin helt áfram við at greiða abbanum frá hesum fyri honum lögna samfelag.

Vegurin til tað sanna frælsið – sannleikan – knýtur hesi menniskju saman, og javnrættarandin blæsir hvønn morgun gjøgnum hetta samfelag.

Hvør einstakur kennir seg sum tað neyðugasta klípi í hesum samfelagnum, og tessvegna grettur ikki, at júst tey smæstu klípini verða gjølla eftirhugd og verða vard. Onki klípi við hesi umhugsan og kærleika fer fyri skeyði. Grundstøðulin undir hesari skipan er júst tey smæstu klípini.

Her valdar tað fullkomna brøðralagið. Ténaraandi og ténaravirksemi eru tey berandi liðini og út frá hesum sprettur júst samhugin.

Fyribrigdi rík – fátøk, høg og lág, yvir og undir eru ikki til, vegna tess, at stjála, snýta, gera sær dælt av, finst ikki í hesum fullkomna samfelagnum, í hesum ténarasamfelagnum.

Eingin ger nakað fyri at vinna sær heiður og rós. Tað, ið hvør einstakur ger, er fyri at tæna heildini. Ein spaki verður eins nóg virdur og ein læknaknífur, ein grótsmiður

líka nóg virdur sum ein tónleikasmíður.

Samfelagsvirðini verða javnt lutad sundur til tann einstaka samfelagslimin. Øll eru felags um virðini og øll eiga samfelagstóluni.

Listinlærd ríkmenni finnast als ikki, tað er eingin gróðrarbotnur fyri slíkum í samfelag okkara.

Tann andaliga heildin er í øllum samfelagnum, luttekur í øllum virkseminum og ávirkar hvørja løtu hesar mongu milliúnirnar av samfelagsborgarum at verja tey smæstu klípini.

Ein sera einföld samfelagsskipan, ið als ikki ber brá av sjálvsøkni, eginvild og heiðursgimd.

Abbi takkaði hesum gamla manninum fyri gestabliðni og fyri hesa frálíku frágreiðing um hetta gátuføra, andaliga ríka, og hetta fullkomna ténara samfelag, ið ljóðaði at vera tað fullkomna samfelagið. Síðan leitaði abbi sær heim aftur.

Súsanna vaknaði og goymdi hendan dreymin væl og virðiliga í hjarta sínum, og nú mong Harrans ár seinni, meðan vit sita so fjálgt her inni í hesi vesælu kroysu, greiðir Súsanna mæð frá hesum dreymi og ynskta at hesin dreymurin gjørdist veruleikin! At okkara samfelag bleiv grundað á júst hetta, at ténaraandin gjørdist virkin á ein slíkan hátt, at júst tey smáu klípini máttu verða vard, júst hesi klípi, ið vóru við at stuðla øllum garðinum!

Eg takkaði fyri hugnaliga samveru og ynskta Súsonnu gleðilig jól, og leitaði mær út aftur í marglætissamfelagið

Gott nýggjár!

Sólmundur Joensen, -93